

Folkhälsomyndigheten

Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

ud.policyramverket@gov.se

Handläggare
Patrik Nylander

Vårt ärendenummer
1368-2016

Ert ärendenummer
UD2016/09273/IU

Datum
2016-06-23

Sida
1 (4)

Folkhälsomyndighetens remissyttrande över regeringens skrivelse Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerade remiss och har följande att anföra:

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten ställer sig i allt väsentligt bakom förslaget till nytt policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet. Liksom i den tidigare biståndspolitiska plattformen tas hälsa upp som en egen tematisk inriktning – jämlik hälsa – och det är positivt att den inriktningen nu rymmer fler angelägna frågor, exempelvis hälsohot, antibiotikaresistens och icke-smittsamma sjukdomar. Samtidigt menar vi att det finns utrymme att stärka det jämlikhetsperspektiv som aviseras i rubriken på den tematiska inriktningen i den påföljande texten. Myndigheten saknar också en tydlig belysning av Barnkonventionen och skulle gärna se att ett barnperspektiv hade genomsyrat policyramverkets samtliga tematiska områden.

Som en del av den tematiska inriktningen jämlik hälsa menar regeringen att Sverige fortsatt ska visa ledarskap i arbetet mot antimikrobiell resistens. Vi anser att antibiotikaresistens, istället för antimikrobiell resistens, är att föredra som begrepp ur svenskt perspektiv, särskilt eftersom det i bedömningen syftar till ansvarsfull användning av antibiotika.

Övergripande

Agenda 2030 som utgångspunkt för det fortsatta arbetet välkomnas. Agendan redovisar på ett samlat sätt de utmaningar som världens nationer nu står inför. För första gången samlas de tre hållbarhetsdimensionerna som lanserades i Brundtlandkommissionens slutrapport "Our Common Future"¹ i ett ramverk. En god hälsa ses om en integrerad del i Agenda 2030 och är en förutsättning för och ett nödvändigt utfall av en hållbar samhällsutveckling, såväl socialt som ekonomiskt. God hälsa har inte bara ett värde i sig utan är en förutsättning för ekonomisk

¹ <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>

tillväxt, som i sin tur borgar för en god hälsa. Agenda 2030 öppnar också för möjligheterna att arbeta sektorsövergripande på samhällets alla nivåer, något som i flera sammanhang lyfts av Världshälsoorganisationen² och som också är utgångspunkten i den svenska folkhälsopolitiken³. Ett flertal av de tematiska områden som föreslås ingår i policyramverket, och många av målen i Agenda 2030, har motsvarigheter i folkhälsopolitikens elva målområden. Myndigheten avser att ta en aktiv roll i det svenska arbetet med att förverkliga Agenda 2030 inom ett flertal områden som är viktiga för folkhälsans utveckling.

Folkhälsomyndigheten välkomnar att det föreslagna policyramverket är bredare än den tidigare biståndspolitiska plattformen när det gäller hälsofrågorna och ser positivt på att hälsa finns belyst under hälsohot, att antibiotikaresistens inklusive den globala handlingsplanen på området⁴ liksom internationella hälsoreglementet kommit med i texterna. Vi anser att det är särskilt angeläget att frågan om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter uppmärksammas. I de inledande texterna där miljö och klimatförändringar nämns anser myndigheten att det saknas en analys av hur hälsohoten påverkar länders möjligheter att utvecklas och dra lärdomar av de händelser som har inträffat.

Den tematiska inriktningen Jämlik hälsa

En god hälsa är avgörande för människors välbefinnande och en förutsättning för människors möjligheter att vara delaktiga i samhället. Även om människors hälsa generellt förbättrats i de flesta länder ökar samtidigt på många håll skillnaderna i människors hälsa, dvs. ojämlikheten i hälsa ökar. Folkhälsomyndigheten ställer sig därför särskilt positiv till att ett tematiskt område är just "jämlik hälsa".

Myndigheten anser dock inte att de utgångspunkter och den inriktning som beskrivs i avsnittet adresserar just ojämlikheten och vad man bör arbeta med för att minska skillnaderna i hälsa. Folkhälsomyndigheten menar att det finns utrymme att stärka skrivningarna i avsnittet, förslagsvis genom en tydligare koppling mellan den tematiska inriktningen Jämlik hälsa och skrivningarna om den ökande ojämna fördelningen av resurser och möjligheter i avsnittet om möjligheter och utmaningar i en omvärld i förändring. Det har i flera sammanhang, främst i slutrapporten⁵ från den av Världshälsoorganisationen tillsatta kommissionen om sociala bestämningsfaktorer för hälsa, lyfts fram hur viktigt det är att motverka den ojämna fördelningen av makt, pengar och resurser för att minska de ökande skillnaderna i hälsa.

Ett exempel är skrivningen om icke-smittsamma sjukdomar. De största riskfaktorerna, såsom övervikt och undernäring, dålig kost, bristfällig fysisk aktivitet, tobaks- och alkoholkonsumtion samt exponering för farliga ämnen är de viktigaste orsakerna till att de icke-smittsamma sjukdomarna uppkommer, men förekomsten av sådana riskfaktorer är starkt påverkade av under vilka villkor människor lever, allt ifrån den ojämlika fördelningen av välbästand, bristen på utbildning som andra politiska, sociala och miljörelaterade förhållanden, något som bland annat lyfte i den politiska deklaration⁶ som antogs vid högnivåmötet om icke-smittsamma sjukdomar i

² Till exempel här: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0019/171334/RC62BD01-Governance-for-Health-Web.pdf

³ <http://www.regeringen.se/contentassets/04207325e75943408c69a55643eald3e/mal-for-folkhalsan>

⁴ http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/193736/1/9789241509763_eng.pdf?ua=1

⁵ http://whqlibdoc.who.int/publications/2008/9789241563703_eng.pdf?ua=1

⁶ http://www.who.int/nmh/events/un_ncd_summit2011/political_declaration_en.pdf

FN:s generalförsamling 2011. För att insatserna för att minska sjukdomsburden från de icke-smittsamma sjukdomarna ska ge resultat är det angeläget att sådana förutsättningar beaktas. Speciellt tydligt är det i låg- och medelinkomstländer.

Regeringen menar att det svenska utvecklingssamarbete på hälsoområdet ska bidra till effektiva nationella hälsosystem och institutioner som levererar sjukdomsförebyggande insatser och en god och integrerad hälsovård för alla. Folkhälsomyndigheten vill understryka att det preventiva perspektivet måste ges tillräckligt med utrymme, såväl inom som utom hälso- och sjukvården, och att de nationella hälsosystemen bör inriktas på att förbättra hälsan generellt men med fokus på att minska ojämlikheter i hälsa. Detta är inte minst angeläget för att kunna påverka riskfaktorer för icke-smittsamma sjukdomar. Myndigheten menar också att det är angeläget att tillgången till vård och behandling och medicinska framsteg erbjuds efter behov.

Som en del av den tematiska inriktningen Jämlik hälsa menar regeringen att Sverige fortsatt ska visa ledarskap i arbetet mot antimikrobiell resistens. Vi anser att antibiotikaresistens, istället för antimikrobiell resistens, är att föredra som begrepp ur svenskt perspektiv, särskilt eftersom det i bedömningen syftar till ansvarsfull användning av antibiotika.

Tydliggör barnrättsperspektivet

Barn och unga är särskilt skyddsvärda och är på samma sätt som flickor och kvinnor en utsatt grupp inom en rad områden. Folkhälsomyndigheten är positiva till att barnrättsperspektivet lyfts inom det tematiska området "Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer". Folkhälsomyndigheten hade dock gärna sett att Barnkonventionen hade belysts på ett tydligare sätt i policyramverket och att ett barnperspektiv hade genomsyrat policyramverkets samtliga tematiska områden.

Migration

Folkhälsomyndigheten är positiva till att migrationsfrågorna lyfts som ett särskilt tematiskt område. Migration är en högaktuell fråga som berör miljontals människor i många länder. Mänskliga rättigheter, säkerhet, hälsa och rätt till skola och trygga uppväxtmiljöer är särskilt viktigt att beakta, de tre senare inte minst ur ett integrationsperspektiv. Det är viktigt att preventiva insatser för att förbättra hälsan bland migranter anpassas så att de når hela denna växande och heterogena grupp efter behov.

Jämställdhet

Folkhälsomyndigheten ser positivt på att hälsa och jämställdhet tas upp under flera olika områden. Folkhälsomyndigheten är positiva till att Global jämställdhet inte bara beskrivs som ett särskilt tematiskt område utan att jämställdhet och flickors och kvinnors rättigheter också vävs in i övriga tematiska områden som en fråga som ska genomsyra allt arbete.

Beslut om detta yttrande har fattats av stf. generaldirektör Anders Tegnell. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Anna Bessö deltagit. Stabschefen Anders Verneholt har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Anders Verneholt